

GRZEGORZ MISIURA

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA OŚRODKA BADAŃ NAD POLONIĄ I DUSZPASTERSTWEM POLONIJNYM KUL ZA ROK 2022

PRACOWNICY

W 2022 r. pracownikami Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym byli: dr hab. Jacek Gołębiowski, prof. KUL (dyrektor do 31 sierpnia 2022 r., od 1 maja 2022 r. także starszy specjalista), ks. dr hab. Sławomir Zych (adiunkt, dyrektor od 1 września 2022 r.), dr Paweł Sieradzki (dokumentalista, następnie starszy specjalista).

Ponadto w ramach prowadzonego zadania zleconego w projekcie Ministerstwa Edukacji i Nauki pn. „Organizacje polonijne za granicą – badanie naukowe, archiwum cyfrowe i centralna baza danych” w Ośrodku byli zatrudnieni jako eksperci: mgr Maria Anna Furtak (od 1 czerwca 2022 r.), mgr inż. Piotr Koryciński (13 czerwca – 31 grudnia 2022 r.), mgr inż. Paweł Goliąnek, inż. Krzysztof Winiarski, Tomasz Wośko, inż. Paweł Woźniak (wszyscy na ½ etatu, 13 czerwca – 31 grudnia 2022 r.), inż. Dominik Boryc (½ etatu, 13 czerwca – 31 grudnia 2022 r.) oraz dr hab. Jacek Gołębiowski, prof. KUL, jako starszy specjalista (½ etatu, od 1 maja 2022 r.). W skład zespołu naukowo-badawczego weszli również: ks. dr Piotr Jaworski, Monika Karpuk, Piotr Pluta, Beata Antosiewicz, Teresa Nohal, dr Paweł Juśko.

W skład zespołu badawczego projektu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki „Polish Cathedrals – Polskie dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne i materialne w Stanach Zjednoczonych. Leksykon” (2017-2022) brali udział: dr hab. Katarzyna Chrudzimska-Uhera, prof. UKSW; dr hab. Anna Sylwia Czyż, prof. UKSW.

Dr GRZEGORZ MISIURA – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Historii, Ośrodek Badań nad Dziejami KUL; e-mail: grzegorz.misiura@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1161-0184>.

Artykuły w czasopiśmie dostępne są na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

JUBILEUSZ OŚRODKA BADAŃ NAD POLONIĄ I DUSZPASTERSTWEM POLONIJNYM

W dniu 11 czerwca 2022 r. odbyły się jubileuszowe obchody 50-lecia istnienia Ośrodka. O godzinie 12.30 miała miejsce uroczysta koncelebrowana msza św. w Kościele Akademickim KUL pod przewodnictwem ks. prof. dra hab. Mirosława Sitarza – prorektora KUL do spraw misji i administracji. Oprawę muzyczną stanowił Chór Duszpasterstwa Akademickiego pod dyrekcją dr Kingi Bogacz. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. dr hab. Sławomir Zych¹. O godzinie 13.30 obchody zostały przeniesione do Auli KUL im. kard. Stefana Wyszyńskiego. Otwarcia Jubileuszu dokonał ks. M. Sitarz. Następnie zgromadzeni goście obejrzeni okolicznościową prezentację filmową o dokonaniach Ośrodka (w reżyserii dr Joanny Sosnowskiej z Centrum Medialnego KUL). Potem miały miejsce wystąpienia gości, m.in. ks. prof. dra hab. Edwarda Walewandra – dyrektora Ośrodka w latach 1990-2005. Przedstawiciel prezydenta Lublina wręczył Ośrodkowi medal „Zasłużony dla Miasta Lublina”, który odebrał dr hab. Jacek Gołębiowski. Na koniec miał miejsce recital gitarowy zespołu Por Fiesta.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I PROJEKTY BADAWCZE

W dniu 24 października 2022 r. dyrektor Ośrodka wydał *Zarządzenie w sprawie utworzenia Biblioteki Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL*, l.dz. 08/22. Jej opiekunem został dr Paweł Sieradzki.

W 2022 r. ks. dr hab. Sławomir Zych realizował Grant Rady Miejskiej w Kolbuszowej na napisanie i zredagowanie monografii miasta „Dzieje Kolbuszowej”, t. 1-3, objętość 1900 stron formatu B5, zakończony w styczniu 2023 r., oraz Grant D na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II pt. „Ks. Franciszek Ksawery Pawłowski (1807-1876) – biblista i historyk Kościoła”, z planowaną datą zakończenia na koniec grudnia 2023 r.

W dniach 8-14 września 2022 r. dr Paweł Sieradzki wykonał kwerendę naukową w Archiwum Polskiej Misji Katolickiej w Lozannie (Szwajcaria).

W listopadzie i grudniu 2022 r. pracownicy zadania zleconego w projekcie Ministerstwa Edukacji i Nauki pn. „Organizacje polonijne za granicą –

¹ Kazanie ks. dra hab. Sławomira Zycha wygłoszone 11 czerwca 2022 r. w Kościele Akademickim w Lublinie z okazji Jubileuszu 50-lecia Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, „Zwiastowanie”. Pismo diecezji rzeszowskiej 31(2022), nr 3, s. 151-153.

badanie naukowe, archiwum cyfrowe i centralna baza danych” odbyli podróż do Wielkiej Brytanii, a także mieli w planach przeprowadzić kwerendy naukowe w Argentynie i Brazylii.

Zadania realizowane w ramach konkursu „Polonia i Polacy za granicą 2022”: Portal Parafie Polskie w USA – inwentaryzacja cyfrowa i upowszechnianie wiedzy na temat polskiego dziedzictwa kulturowego w Stanach Zjednoczonych (1 marca – 31 grudnia 2022 r.); Badania potrzeb stymulujących rozwój organizacji polonijnych prowadzących działalność edukacyjną (1 marca – 31 grudnia 2022 r.); Dofinansowanie publikacji rocznika „Studia Polonijne” (1 marca – 31 grudnia 2022 r.); Wydanie publikacji *Materiały z I Zjazdu badaczy Polonii* pod redakcją dra hab. Jacka Gołębiowskiego, prof. KUL, i mgr Marii Furtak².

II OGÓLNOPOLSKI ZJAZD BADACZY POLONII

W dniach 24-26 listopada 2022 r. odbył się II Ogólnopolski Zjazd Badaczy Polonii. Organizatorem był Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu RP do spraw Polonii i Polaków za Granicą (Kancelaria Prezesa Rady Ministrów) oraz Ośrodkiem Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym. Obrady miały miejsce w Collegium Maximum UMK. Referat wygłosiła tam mgr Maria Furtak, a ks. dr hab. Sławomir Zych moderował jeden z paneli.

PUBLIKACJE I DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

1. Ośrodek:

- *Polska w nieustającej potrzebie. Tom studiów i źródeł do dziejów Światowego Związku Polaków z Zagranicy od września 1939 roku dedykowany Andrzejowi Suchcitzowi*³

² E.M. ZIÓLEK, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Naukowego KUL za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku*, Lublin, 26 czerwca 2023 r., „Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublensis Ioanni Pauli II” 51/71(2022), s. 102.

³ *Polska w nieustającej potrzebie. Tom studiów i źródeł do dziejów Światowego Związku Polaków z Zagranicy od września 1939 roku dedykowany Andrzejowi Suchcitzowi*, red. R. Nir, M. Szczerbiński, G. Wieczorek (seria: „Biblioteka Polonii”, Seria A: *Studia*, t. XLIII), Lublin: Bonus Liber 2022.

- M.A. Furtak, „Polskie parafie w USA w działalności badawczej Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL” – referat na II Ogólnopolskim Zjeździe Badaczy Polonii w Toruniu, 24-26 listopada 2022 r.

2. Ks. dr hab. Sławomir Zych:

a) referaty

- „Kult Matki Bożej wśród Lasowiaków na przykładzie wybranych sanktuariów maryjnych regionu” na konferencji popularnonaukowej „Lasowiacy. Znaki przeszłości – narracje i konteksty” w Muzeum Etnograficznym w Rzeszowie, 26-27 października 2022 r. (razem z B. Walickim)

b) monografie

- *Pod sztandarem św. Huberta. Dzieje Koła Łowieckiego „Jedność” w Rzeszowie*⁴

- *Z dziejów pożarnictwa na terenie powiatu kolbuszowskiego 1872/1875-2022*⁵

c) artykuły

- *Działalność Związku Katolicko-Społecznego w odniesieniu do emigracji i opieki nad wychodźcami w diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego*⁶

- *Ks. Franciszek Kulak (1877-1936)*⁷

- *Obraz dekanatu głogowskiego diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w roku 1938 w świetle schematyzmu diecezjalnego i „Kroniki Diecezji Przemyskiej”*⁸

- *Parafia Kolbuszowa Górna w latach 1995-2020. Przyczynek do dziejów parafii w ćwierćwiecze jej istnienia*⁹

- *Parafia Kolbuszowska do roku 1772*¹⁰

⁴ B. WALICKI, S. ZYCH, *Pod sztandarem św. Huberta. Dzieje Koła Łowieckiego „Jedność” w Rzeszowie*, Rzeszów: Bonus Liber 2022.

⁵ S. ZYCH, M.R. GÓRNIAK, *Z dziejów pożarnictwa na terenie powiatu kolbuszowskiego 1872/1875-2022*, Kolbuszowa: Bonus Liber 2022.

⁶ P. JAWORSKI, S. ZYCH, *Działalność Związku Katolicko-Społecznego w odniesieniu do emigracji i opieki nad wychodźcami w diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego*, „Studia Polonijne” 43(2022), s. 207-230.

⁷ B. WALICKI, S. ZYCH, *Ks. Franciszek Kulak (1877-1936)*, „Zwiastowanie” 31(2022), nr 3, s. 213-223.

⁸ B. WALICKI, S. ZYCH, *Obraz dekanatu głogowskiego diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w roku 1938 w świetle schematyzmu diecezjalnego i „Kroniki Diecezji Przemyskiej”*, „Zwiastowanie” 31(2022), nr 4, s. 284-295.

⁹ B. WALICKI, S. ZYCH, *Parafia Kolbuszowa Górna w latach 1995-2020. Przyczynek do dziejów parafii w ćwierćwiecze jej istnienia*, „Rocznik Kolbuszowski” 2022, nr 22, s. 167-237.

¹⁰ B. WALICKI, S. ZYCH, *Parafia Kolbuszowska do roku 1772*, [w:] *Dzieje Kolbuszowej*, t. 1: *do 1772 r.*, red. S. Zych, współpraca A.D. Jagodziński, Kolbuszowa: Miejska i Powiatowa Bi-

- *Rys dziejów parafii w Kolbuszowej Górnej (1995-2020)*¹¹
 - d) redakcje publikacji
 - *Dzieje Kolbuszowej*, t. 1: *Do 1772 r.*¹²
 - *Sanktuarium św. Józefa w Rzeszowie-Staromieściu*¹³
 - „Resovia Sacra” 29(2022)
 - „Studia Polonijne” 43(2022) oraz t. 43 specjalny
 - e) inne
 - organizacja konferencji naukowej „Sanktuarium św. Józefa w Rzeszowie-Staromieściu. Dzieje – kult – przesłanie”, Rzeszów, 5 marca 2022 r.
 - moderacja panelu „Kościół i Polonia”, II Ogólnopolski Zjazd Badaczy Polonii, Toruń, 24-26 listopada 2022 r.
3. Dr Paweł Sieradzki
- a) referaty
 - „Polacy w świecie wobec Sacrum Poloniae Millennium” na konferencji dla młodzieży „Chrzest Polski i jego znaczenie w dziejach narodu i państwa” w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie, 21 kwietnia 2022 r.
 - „Od daniny krwi do przemiany ducha. Polaków droga do wolności” w Polskiej Misji Katolickiej w kantonie Vaud, Villeneuve (Szwajcaria), 10 i 11 września 2022 r.
 - b) inne
 - Uroczysta promocja książki¹⁴ na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, 9 czerwca 2022 r.

blioteka Publiczna w Kolbuszowej – Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu 2022, s. 251-285.

¹¹ B. WALICKI, S. ZYCH, *Rys dziejów parafii w Kolbuszowej Górnej (1995-2020)*, [w:] *Historyk i świadek historii. Księga dedykowana Profesorowi Janowi Drausowi*, red. M. Bukała, D. Iwaneczko, K. Kaczmarek, M. Krzysztofiński, Rzeszów–Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej 2022, s. 253-271.

¹² *Dzieje Kolbuszowej*, t. 1: *Do 1772 r.*, red. S. Zych, współpraca A.D. Jagodziński, Kolbuszowa: Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej – Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu 2022.

¹³ *Sanktuarium św. Józefa w Rzeszowie-Staromieściu*, red. M. Trawka, B. Walicki, S. Zych, Rzeszów–Kolbuszowa: Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej 2022.

¹⁴ A.S. CZYŻ, B. GUTOWSKI, P. SIERADZKI, *Parafie i kościoły polskie w Michigan, Massachusetts i Minnesocie*, Warszawa: Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA 2021.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

- a) Ośrodek:
- Pełnomocnik Rządu RP do spraw Polonii i Polaków za Granicą
 - Towarzystwo Naukowe KUL (wydawanie „Studiów Polonijnych”)
- b) ks. dr hab. S. Zych:
- Ministerstwo Edukacji i Nauki – członek Zespołu doradczego do spraw programu pod nazwą „Rozwój czasopism naukowych” (od 11 maja 2022 r.)
 - Metropolita przemyski obrządku łacińskiego – współredaktor serii naukowej „Duchowieństwo (archi)diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego”
 - Diecezja rzeszowska – redaktor naczelny rocznika naukowego „Resovia Sacra”, redaktor naczelny pisma urzędowego „Zwiastowanie”, wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie (jednostka formacyjno-edukacyjna podlegała organizacyjnie diecezji rzeszowskiej, a naukowo – Uniwersytetowi Papieskiemu Jana Pawła II w Krakowie, od 1 października 2022 r.), członek Komisji Historyczno-Archiwistycznej w sprawie procesu beatyfikacyjnego Jacka Krawczyka (od 10 stycznia 2022 r.)

DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA

W dniu 10 grudnia 2022 r. ks. dr hab. Sławomir Zych został laureatem III nagrody w warszawskim XXVIII Konkursie na pamiątki, wspomnienia, relacje i opracowania „Z dziejów OSP” za pracę pt. *Z dziejów pożarnictwa na terenie powiatu kolbuszowskiego 1872/1875-2022.*